

Parlamentul României Senat

PROIECT

HOTĂRÂRE

referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu,
Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Schimbările
demografice din Europa: un set de instrumente pentru acțiune
COM(2023) 577 final

În temeiul dispozițiilor art. 67 și art. 148 alin. (2) și alin. (3) din Constituția României, republicată, precum și ale *Protocolului (nr. 1) privind rolul parlamentelor naționale în Uniunea Europeană*, anexat Tratatului de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene, semnat la Lisabona la 13 decembrie 2007, ratificat prin Legea nr. 13/2008,

În baza raportului Comisiei pentru Afaceri Europene nr. LXII/68/06.03.2024,

Senatul adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. - Senatul României

- (1) constată că evoluția populației României în ultimele decenii a fost marcată de reducerea pe termen lung a natalității, care, de-a lungul timpului, a determinat schimbări substanțiale în structura pe vârstă a populației, cu implicații negative în toate sectoarele vieții. Potrivit proiecțiilor demografice realizate de Eurostat, la orizontul anului 2100, populația României va fi de 12,8 milioane de locuitori, în scădere cu aproximativ 6,4 milioane de persoane față de anul 2021;
- (2) susține că:
 - a) populație în scădere și îmbătrânirea demografică pun presiune asupra *sistemului de securitate socială*, în special asupra componentelor de sănătate și pensii. Cheltuielile pentru servicii medicale și pensii pot crește semnificativ, ceea ce necesită ajustări constante ale bugetului public pentru a asigura sustenabilitatea pe termen lung a acestor sisteme;
 - b) *mobilitatea forței de muncă în interiorul UE* interacționează cu schimbările demografice, reducând presiunea în unele regiuni, în timp ce amplifică situația în altele, generând diverse fenomene precum exodul de creiere. Acest lucru poate duce la o pierdere a capitalului uman și o scădere a potențialului economic al țării, prin exacerbarea penuriei de forță de muncă în anumite sectoare cheie;
 - c) la nivel național, există și un risc real ca schimbările demografice să accentueze *dezechilibrele regionale din România*. Anumite regiuni pot fi mai afectate decât altele de declinul populației și de lipsa oportunităților de dezvoltare economică. Acest lucru poate duce la migrarea internă către centre/regiuni urbane și la

- depopularea zonelor rurale;
- d) setul de instrumente sprijină statele membre în instituirea și punerea în aplicare a unor politici integrate care să abordeze schimbările demografice și să integreze preocupările în materie de demografie în toate politicile.
- (3) recomandă Comisiei Europene și instituțiilor europene ca în elaborarea politicilor europene să se țină cont de particularitățile fiecărui Stat Membru, în sensul în care România și statele din Estul Europei au istorii și realități socio-economice diferite față de Statele Occidentale și care au determinat:
- a) diferențe referitoare la speranța de viață a românilor care este mai mică decât media la nivelul Uniunii Europene, ceea ce are impact asupra vârstei de pensionare a celor din Est față de Vest și care nu poate să fie uniformizată;
- b) problema mobilității orizontale, respectiv plecarea forței de muncă active din România și din statele din Est către statele din cadrul UE sau în afara UE, ceea ce a dus la scăderea populației active din aceste state.
- (4) se arată îngrijorat și recomandă Guvernului României să elaboreze politici publice destinate tinerilor care nu se află în nicio formă de educație, ocupare sau formare (NEET) bazate pe analize cantitative și mai ales calitative. Datele Eurostat demonstrează că România a înregistrează, pe perioada 2012-2022, o creștere continuă a ponderii tinerilor NEET iar această creștere este cu mult peste media europeană¹.

Art. 2.- Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, iar Opinia cuprinsă în prezenta hotărâre se transmite instituțiilor europene.

Această hotărâre a fost adoptată de Senat în ședința din ... martie 2024, cu respectarea prevederilor art. 76 alin(2) din Constituția României, republicată.

Președintele Senatului
Nicolae – Ionel Ciucă

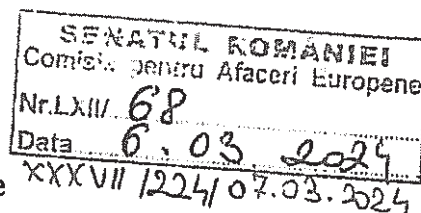
București, ...martie 2024
Nr. ..

¹https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_young_people_neither_in_employment_nor_in_education_or_training#The_NEET_rate_within_the_EU_and_its_Member_States_in_2022
A se vedea și: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/edat.lfsc_18/default/table?lang=en

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Comisia pentru Afaceri Europene

RAPORT

la

COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Schimbările demografice din Europa: un set de instrumente pentru acțiune

COM (2023) 577 final

Comisia pentru afaceri europene a fost sesizată, în temeiul Protocolului nr.1, anexat Tratatului de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a comunităților Europene, semnat la Lisabona la 13 decembrie 2007, ratificat prin Legea 13/2008, în vederea examinării Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor Schimbările demografice din Europa: un set de instrumente pentru acțiune, COM (2023) 577 final.

Ședința a avut loc în data de 13 februarie a.c. și la dezbateri au participat reprezentanți din partea Ministerului Afacerilor Externe.

Au fost analizate punctele de vedere ale Serviciului pentru afaceri europene, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Finanțelor Publice.

Comisiile parlamentare sectoriale sesizate pentru analiza legislativă nu au transmis observații.

Descrierea documentului european

Comunicarea privind Schimbările demografice din Europa prezintă principalele provocări cauzate de schimbările demografice, pornind de la ideea că pentru a construi o economie rezilientă și durabilă este esențială echilibrarea atentă a diferitelor obiective de politică. Comunicarea amintește că *populația în vârstă de muncă din UE va scădea* (cu 57,4 milioane până în 2100), iar *rata de dependență a persoanelor vârstnice va crește* (de la 33 % la 60 % până în 2100). Ca urmare a acestor tendințe, ponderea populației UE din populația lumii va continua să scadă

(de la 6 % în prezent la sub 4 % în 2070). Astfel, în următorii ani aceste fenomene riscă să aibă un impact negativ asupra *competitivității pe termen lung a UE*.

Din perspectiva pieței muncii, este reliefat impactul asupra creșterii deficitului de forță de muncă în anumite sectoare (STEM, IT, construcții, îngrijire sau transport) sau *reducerea veniturilor provenite din contribuțiile sociale*, preconizându-se o creștere a cheltuielilor cu asistența medicală, îngrijirea pe termen lung și pensiile de la 24,6 % din PIB în 2019 la aproape 27 % în 2040.

Comunicarea arată maniera în care transformarea demografică a UE interacționează cu alte megatendințe, cum ar fi *tranziția verde și cea digitală*. De asemenea, anticipează accentuarea disparităților teritoriale generând riscuri pentru anumite zone de a se confrunta cu o „capcană a dezvoltării talentelor”, ceea ce le limitează capacitatea de a construi economii durabile, competitive și bazate pe cunoaștere.

Pentru a gestiona aceste efecte, Comunicarea identifică *instrumentele UE*, și anume instrumentele de reglementare, cadrele de politică și finanțarea, care ar trebui combinate în mod eficace cu politicile naționale și regionale pentru a capacita și a sprijini toate generațiile să își realizeze alegerile de viață și să își atingă potențialul în economie și în societate în general. Setul de instrumente propus de Comisie recunoaște necesitatea de a lua în considerare dimensiunea teritorială a schimbărilor demografice, în special în regiunile care se confruntă cu fenomenul declinului demografic și cu o mobilitate semnificativă spre exterior a lucrătorilor tineri („exodul creierelor”).

Politicile publice ar trebui adaptate astfel încât:

- I. să se realizeze o mai bună reconciliere între aspirațiile familiale și munca remunerată, în special prin asigurarea accesului la servicii de îngrijire a copiilor și a unui echilibru adecvat între viața profesională și cea privată, în vederea promovării egalității de gen
- II. să sprijine și să capaciteze generațiile mai tinere pentru a prospera, pentru a-și dezvolta competențele, pentru a le facilita accesul pe piața muncii și la locuințe la prețuri abordabile
- III. să capaciteze generațiile mai în vârstă și să susțină bunăstarea acestora, prin reforme combinate cu politici adecvate privind piața muncii și locurile de muncă
- IV. dacă este necesar, să contribuie la acoperirea deficitului de forță de muncă prin gestionarea migrației legale, în deplină complementaritate cu valorificarea talentelor din interiorul Uniunii

Documentul reflectă necesitatea îmbunătățirii politicilor UE și naționale care abordează schimbările demografice, prin participarea autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali și a societății civile și prezintă *posibilitatea finanțării* unor astfel de acțiuni din resurse UE precum Mecanismul de Redresare și Reziliență sau Fondul Social European+.

În urma examinării, membrii comisiei:

- **constată că:** evoluția populației României în ultimele decenii a fost marcată de reducerea pe termen lung a natalității, care, de-a lungul timpului, a determinat schimbări substanțiale în structura pe vârstă a populației, cu implicații negative în toate sectoarele vieții. Potrivit proiecțiilor demografice realizate de Eurostat, la orizontul anului 2100, populația României va fi de 12,8 milioane de locuitori, în scădere cu aproximativ 6,4 milioane de persoane față de anul 2021;
- **susțin că:**
 - populație în scădere și îmbătrânirea demografică pun presiune asupra *sistemului de securitate socială*, în special asupra componentelor de sănătate și pensii. Cheltuielile pentru servicii medicale și pensii pot crește semnificativ, ceea ce necesită ajustări constante ale bugetului public pentru a asigura sustenabilitatea pe termen lung a acestor sisteme;
 - *mobilitatea forței de muncă în interiorul UE* interacționează cu schimbările demografice, reducând presiunea în unele regiuni, în timp ce amplifică situația în altele, generând diverse fenomene precum exodul de creiere. Acest lucru poate duce la o pierdere a capitalului uman și o scădere a potențialului economic al țării, prin exacerbară penuriei de forță de muncă în anumite sectoare cheie;
 - la nivel național, există și un risc real ca schimbările demografice să accentueze *dezechilibrele regionale din România*. Anumite regiuni pot fi mai afectate decât altele de declinul populației și de lipsa oportunităților de dezvoltare economică. Acest lucru poate duce la migrarea internă către centre/regiuni urbane și la depopularea zonelor rurale;

- setul de instrumente sprijină statele membre în instituirea și punerea în aplicare a unor politici integrate care să abordeze schimbările demografice și să integreze preocupările în materie de demografie în toate politicile.
- **recomandă Comisiei Europene și instituțiilor europene ca în elaborarea politicilor europene să se țină cont de particularitățile fiecărui Stat Membru, în sensul în care România și statele din Estul Europei au istorii și realități socio-economice diferite față de Statele Occidentale și care au determinat:**
 - diferențe referitoare la speranța de viață a românilor care este mai mică decât media la nivelul Uniunii Europene, ceea ce are impact asupra vârstei de pensionare a celor din Est față de Vest și care nu poate să fie uniformizată;
 - problema mobilității orizontale, respectiv plecarea forței de muncă active din România și din statele din Est către statele din cadrul UE sau în afara UE a dus la scăderea populației active din aceste state.
- **se arată îngrijorați și recomandă Guvernului României să elaboreze politici publice destinate tinerilor care nu se află în nicio formă de educație, ocupare sau formare (NEET) bazate pe analize cantitative și mai ales calitative. Datele Eurostat demonstrează că România a înregistrează, pe o perioadă 2012-2022, o creștere continuă a ponderii tinerilor NEET iar această creștere este cu mult peste media europeană¹.**

În urma dezbaterii, membrii Comisiei pentru afaceri europene au hotărât, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți, formularea unei **Opinii la COM (2023) 577 final**.

Comisia pentru afaceri europene supune Plenului Senatului, spre dezbateră și adoptare, proiectul de hotărâre privind adoptarea Raportului, în conformitate cu art. 34 din Anexa la Regulamentul Senatului aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005, cu modificările și completările ulterioare.

PREȘEDINTE
Senatului

SECRETAR
Senatului

¹https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_young_people_neither_in_employment_nor_in_education_or_training#The_NEET_rate_within_the_EU_and_its_Member_States_in_2022
A se vedea și: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/edat_ifse_18/default/table?lang=en